Lastensuojelun keskusliiton puheenvuoro Lakivaliokunnan kuulemisessa 11.2.2016

KAA 3/2015 vp Kansalaisaloite lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten rangaistusasteikon koventamisesta ja kansalaisaloitteeseen yhdistetty LA 21/2015 vp Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

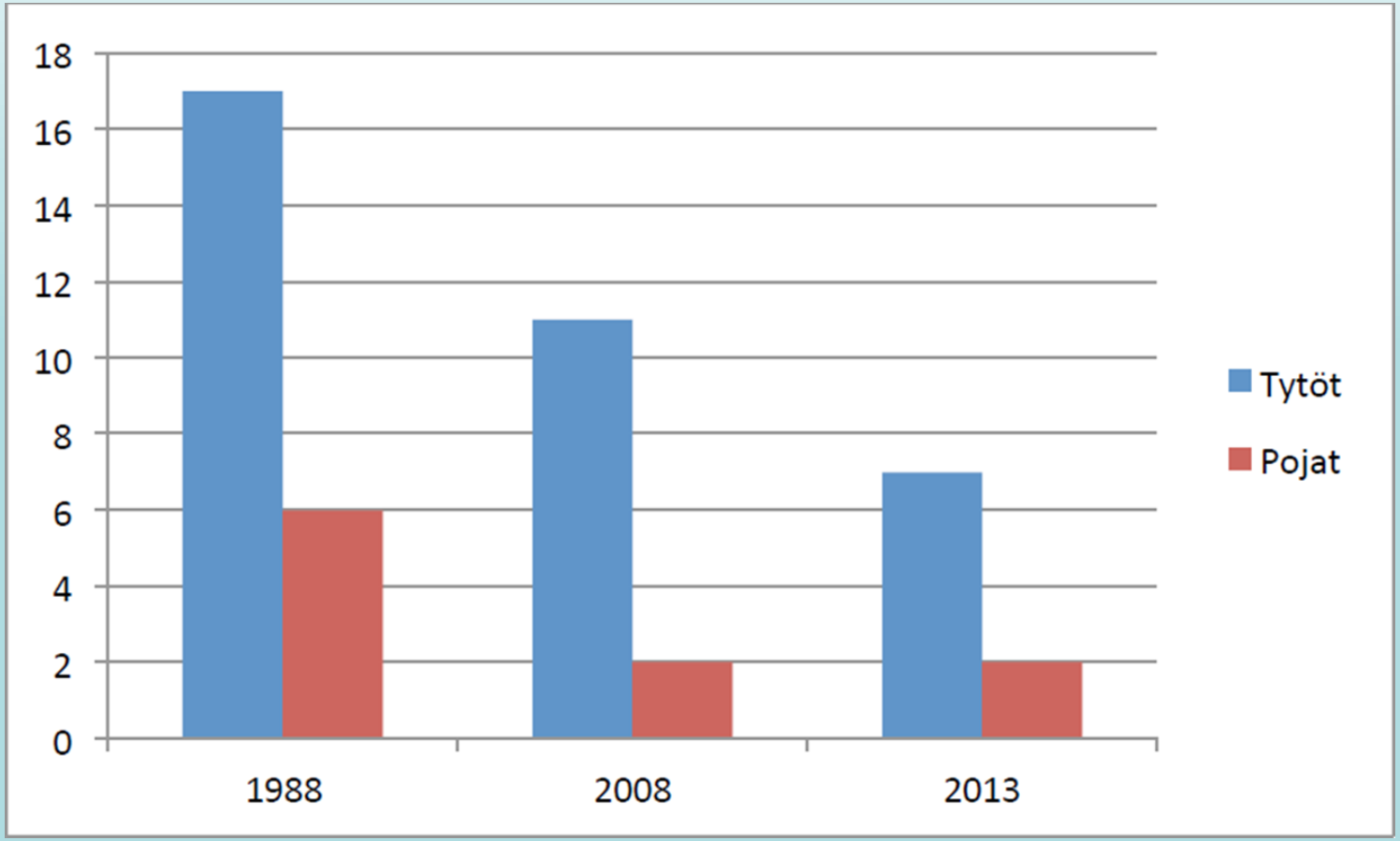
LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO
Armfeltintie 1, 00150 Helsinki
Puh. (09) 329 6011
toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi

Erityisasiantuntija Sauli Hyvärinen
sauli.hyvarinen@lskl.fi
050 301 1292

Ensin hyvät uutiset

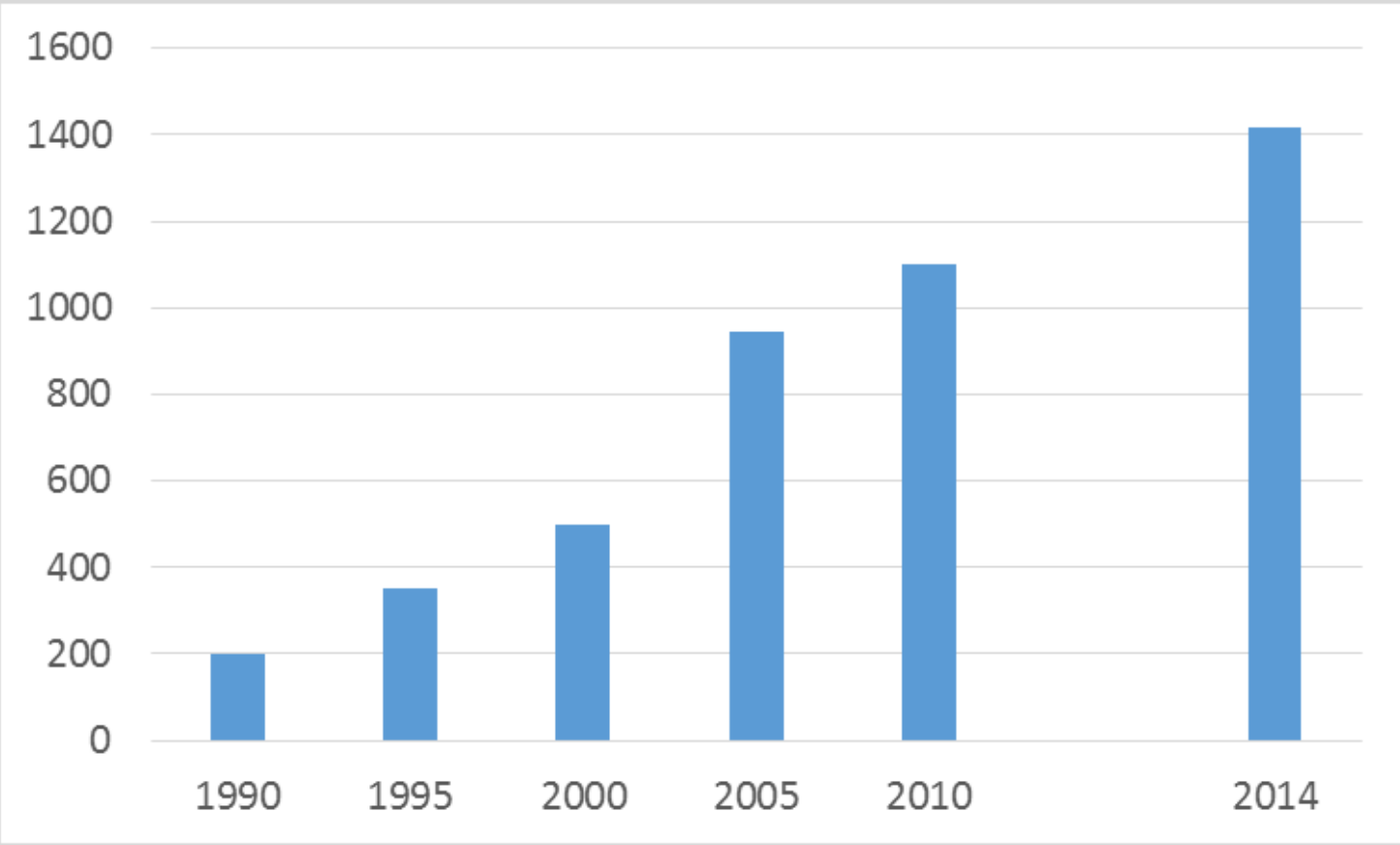
9.-luokkalaisten kokemukset sukupuolisesta lähentelystä tai kanssakäymisestä aikuisen tai tapahtumahetkellä vähintään 5 vuotta vanhemman kanssa, % (Fagerlund ym. 2014, 76)



LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Mutta!

Poliisille vuosittain tehtyjen lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevien rikosilmoitusten määrä seitsenkertaistunut (Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti 2015, 94)



LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Lisäksi lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomittujen rangaistusten lukumäärä on noin viisinkertaistunut viimeisen 15 vuoden aikana (Hinkkanen 2009, 35)

- Erityisesti ehdolliset tuomiot ovat yleistyneet ilmoitusalttiuden ja viranomaiskontrollin ankaroitumisen vuoksi
- Entistä suurempi osa hyväksikäyttörikoksista tulee poliisin tietoon ja edelleen käsiteltäväksi tuomioistuimessa. Kasvu painottuu lievimpiin rikoksiin – törkeimpien rikosten ilmoitusalttius on pääsääntöisesti muutenkin korkeampi
- Uudet tuomioistuimiin tulevat tapaukset ovat tapauksia, jotka aikaisemmin jäivät piiloon. Tuomioistuimissa käsiteltävien rikosten luonne on siten muuttunut entistä lievemmäksi, mikä heijastuu myös tuomittuihin rangaistuksiin.

- **Lasten ja nuorten koskemattomuuden vahvistuminen, viranomaiskontrollin kiristyminen ja kiinnijäämisriskin kohoaminen ovat erittäin positiivisia kehityksiä**

- Tämän kehityksen myötä kuitenkin yhä useammat lapset ja perheet joutuvat osaksi viranomaisprosessia

  Ja

- Viranomaisten työ vaikeutuu, kun yhä kasvavasta massasta tulisi laadukkaalla selvitystyöllä seuloa vahvistuvat tapaukset

Esitys lapsen törkeän seksuaalisen hyväksikäytön vähimmäisrangaistuksen korottamisesta kahteen vuoteen vankeutta

- **Lastensuojelun keskusliitto puoltaa vähimmäisrangaistuksen nostamista kahteen vuoteen vankeutta törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä**
- Yhdenmukaistaa rangaistuskäytäntöä ja antaa asianmukaisen viestin rikoksen vakavuudesta asettaessa sen samalle tasolle törkeän raiskauksen kanssa kanssa
- Lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa on kysymys erittäin vakavista lapsen perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksista

Eräitä huomioita lakialoitteeseen LA21/2015vp (esim. Hinkkanen 2009)

1. Jo tähän asti rikoksen törkeys on selvästi yhteydessä rangaistuksen ankaruuteen sekä perusmuotoisissa että törkeissä seksuaalisissa hyväksikäytöissä
2. Hyväksikäytöstä annettujen sakkorangaistusten osuus (määrätty, kun tekijä on nuori tai kyse seurustelusuhteesta) on laskenut ja vankeusrangaistukset pidentyneet selkeästi
3. Lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä tuomituilla rikoksen uusimisriski on hyvin alhainen
4. Selkeästi suurimmassa osassa törkeistä lapsen seksuaalisista hyväksikäytöistä uhreja on yksi

Esitys vähimmäisrangaistuksen nostamisesta neljään kuukauteen vankeutta lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa

- Perusteluna, että siten näistä rikoksista jäisi merkintä myös rikosrekisteriin
  - Sakkorangaistuksista ei tule merkintää rikosrekisteriin
- Tavoitteena varmistaa, että mainittuihin rikoksiin syyllistyminen tulee tietoon hakeuduttaessa työskentelemään tai toimimaan alaikäisten kanssa
- Jo vallitsevalla säätelyllä kansalaisaloitteessa mainittuihin rikoksiin syyllistyminen merkitään rikostaustaotteeseen, joka esitetään työnantajalle, viranomaiselle, oppilaitokselle tai vapaaehtoistoiminnan järjestäjälle, kun henkilö ryhtyy työskentelemään tai toimimaan vapaaehtoisena alaikäisten kanssa
  - Otteeseen merkitään tiedot sakkorekisteriin merkityistä sakoista, jotka on tuomittu lapseen kohdistuvista rikoksista tai seksuaalirikoksista (Rikosrekisterilaki 6 §)
- **Lastensuojelun keskusliitto ei näiden perustelujen valossa näe tarvetta vähimmäisrangaistusten nostamiselle, sillä jo vallitsevalla sääntelyllä mahdolliset tuomiot lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista tulevat esiin henkilön hakeutuessa työskentelemään tai toimimaan alaikäisten kanssa**

Lisäksi lastensuojelun keskusliitto haluaa nostaa esille seuraavat lapsen edun toteutumisen kannalta merkittävät asiat

1. Oikeusprosessien keston lyhentäminen
2. Lasten, nuorten ja perheiden tarvitseman tuen kehittäminen olemassa olevan järjestelmän kautta
3. Koulutuksen tarve tuomioistuimille ja erikoissyyttäjäjärjestelmän kehittäminen
4. Pedofiliaan hoitoa myös vankeinhoidon ulkopuolella